

*Grete Christensens tale til åbningen af
Dansk Sygeplejeråds kongres 2018*

*** Det talte ord gælder ***

Kære alle sammen!

Hvor er det dejligt at se jer alle sammen! Hvor er det dejligt at se frem til nogle dage sammen med jer her på den ordinære kongres!

Og velkommen til alle vores gæster. Jeg er meget glad for, at I har prioriteret at deltage i åbningen af vores kongres, ligesom nogen af jer har lejlighed til at blive flere dage.

En særlig velkomst til sundhedsminister Ellen Trane Nørby og ældreminister Thyra Frank, som vi begge får glæden af at høre her på scenen om lidt.

Med denne korte velkomst er det vist på plads at synge en sang.

***

Tak for sangen. Og tak til Tobias Trier.

***

Da vi for nogle måneder siden valgte sloganet for denne ordinære kongres, virkede det som en god ide at bruge **Stolt. Stærk. Sammen – Sygeplejerske**. [Du slår ud med armene i retning af de to banner og billedet på skærmen]

Men nu – når jeg ser på ordene – her i dag – er de meget **mere end bare 'en god ide'**:

- De rammer det, vi alle sammen – og måske især jeg – har oplevet så intenst de sidste uger og måneder.
- De rammer det, jeg ser og hører, når jeg taler med vores medlemmer på deres arbejdspladser, til møder i kredsene og når jeg mødte sygeplejersker foran forligsinstitutionen.
- De rammer det, der er vores historie, og det vi gerne vil bære videre.

For vi, sygeplejersker:

- **Vi er stolte**. Stolte af vores fag, vores faglighed, vores historie. Stolte af den betydning vi har for andre mennesker, den pleje, behandling, hjælp og støtte vi giver.
- **Vi er stærke**. Vi holder ud, holder i hånden – også når samtalen/situationen er svær! – og vi har mod og vilje til at tage fat, når det gælder. Vi *ved*, at vi gør en forskel – hver dag – for mange mennesker. Vi får enderne til at hænge sammen – ofte på trods af sundhedsvæsenets organisering.
- **Og vi er sammen**. Sammen om vores fag, vores faglighed – sammen i et fællesskab. Det skal vi blive ved med at udvikle og værne om.

Og lige netop nu – i disse dage og disse uger – **har vores fællesskab aldrig været større**. Aldrig været stærkere. Aldrig være bedre.

Dette skal måske ses i lyset af, at vi lige nu oplever en tid, hvor vi – som sygeplejerske og som Dansk Sygeplejeråd – på så mange fronter, er i vælten.

Det afgørende er dog, at vi uanset hvilken sammenhæng vi indgår i, og hvem vi taler med, altid har fokus på, *hvorfor* vi er her. Vi er her **fordi vi**

tror på sundhed som en menneskeret, og fordi vi ved at sygeplejersker gør en stor forskel i hele verden for at sikre dette! Jf. ICN's budskab på vores internationale sygeplejerskedag i lørdags. Derfor skal vi tale sygeplejerskers sag, men vi skal også tale borgernes/patienternes sag. For sammen er vi bedst.

***

[SAMME VÆRDIER. NYE ROLLER]

På denne kongres skal vi diskutere nye roller, samme værdier. Og det bliver med afsæt i de mange forandringer der i disse år sker i den primære sundhedstjeneste.

Jeg har sagt det før. Og jeg siger det gerne igen. Ikke mindst til vores gæster her i dag:

- Vi skal begribe, hvor syge patienterne er når de udskrives fra hospitalerne.
- Vi skal begribe, hvor syge borgerne er, når de modtager behandling, pleje og støtte i eget hjem!

Dette er et af mine mantraer. For netop dette – at begribe, hvor syge borgerne og patienterne er – er afgørende for, hvordan vi indretter vores sundhedsvæsen.

Og misforstå mig ikke: Det er en **god og rigtig tendens** at tilbyde mere behandling og pleje i eget hjem!

- Vi ved, at patienterne ønsker det!
- Vi ved, hvor vigtigt trygge rammer er for at opnå god effekt af vores sygepleje.

Udfordringerne er "bare", at sundhedsvæsenet skal tilpasse sig patienterne. Og ikke omvendt!

***

Derfor vil jeg gerne takke sundhedsministeren for at lytte til os og sætte **produktivitetskravet** på stand-by i 2018. Jeg ved, at det kræver politisk mod og vilje – og det ved jeg, at du har!

For der er ingen tvivl om, at produktivitetskravet ikke bare har udtjent sin værnepligt. **Produktivitetskravet arbejder direkte imod, hvad patienterne har brug for, og hvad medarbejderne ser mening i.**

Jeg håber derfor, at ministeren og Folketinget tør gå hele vejen og **skubbe produktivitetskravet det sidste stykke ud over kanten**. For vi ved bedre og har mange eksempler på alt det gode, der kommer ud af at flytte foden fra produktivitetspedalen: Svaret på patienternes behov er **ikke behandling-behandling-behandling**. Svaret er rettere tryghed, helhed, sammenhæng og patientinddragelse.

***

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at **takke alle vores kolleger i Sygehussamarbejdet**. Jeg er overbevist om, at det pres, vi sammen i Sygehussamarbejdet lagde, var vigtigt for suspensionen af produktivitetskravet.

***

Og når nu vi taler om produktivitetskravet: Hvor var det dejligt at høre, at **Søren Pinds sidste gerning** var at skrive til Finansministeriet, at produktivitetskravet på uddannelsesområdet skal annulleres fra 2022!

***

I Dansk Sygeplejeråd lavede vi sidste efterår en undersøgelse over, hvad sygeplejersker egentlig udfører af behandling og pleje i eget hjem. **Vi ville kort sagt sætte fokus på de specialiserede sygeplejeopgaver**, som der udføres i kommunerne i dag.

Lad mig vise et par af undersøgelsens resultater, som I også kan se her på skærmen bag mig:

- 85% har inden for det seneste år varetaget specialiserede sygeplejeopgaver
- 29% gør det hver dag eller næsten hver dag. Fx udfører 14% hjemmedialyse, 11% vakuumbehandling af sår og 4% suger svælg/trachea/tube mindst ugentligt]

Lad mig lige oversætte disse tal for jer:

- Praktisk talt alle sygeplejersker ansat i kommunerne leverer specialiserede sygeplejerskeopgaver. Alle! ... det er mange!
- 1/3 leverer specialiserede sygepleje hver dag eller næsten hver dag. Det er også mange!
- Og for jer der ikke er sygeplejersker: At 14% udfører hjemmedialyse, 11% vakuumbehandling af sår og 4% suger svælg/trachea/tube mindst ugentligt. Dette er plejeopgaver, der kræver specialviden, oplæring og erfaring. ... og når det så måske er i en to-værelseslejlighed på anden sal, under ikke helt sterile forhold, med en hund ved siden af, der gerne vil luftes. Det kræver sin sygeplejerske!

Men vi undersøgte også, om sygeplejerskerne **føler sig klædt på til** opgaverne. Resultatet ser i her:

- 60% angiver at mangle opgavespecifikke og/eller tværgående kompetencer for at kunne varetage specialiserede sygeplejeopgaver på et fagligt forsvarligt niveau

Næsten 2/3 siger, at de mangler opgavespecifikke kompetencer. **Tallene taler for sig selv.**

Og her er mine pointer:

- Vi har brug for specialuddannelse til sygeplejersker i kommunerne **til de mange – ikke til de få.**
- Vi har brug for muligheden for at sygeplejersker kan varetage **flere selvstændige opgaver** – uden en læge er inde over først.
- Vi har også brug for, at det er tydeligt, **hvilken læge der har behandlingsansvaret** – ikke mindst når borgeren er multisyg med adskillelige lidelser og diagnoser!

- Vi har helt overordnet brug at se de sundhedsfaglige personalegrupper som **investeringer og ikke omkostninger!**

***

Jeg er meget glad for, at sundhedsministeren med opbakning fra KL og Danske Regioner allerede har **taget initiativ til en specialuddannelse** for sygeplejersker i kommuner og almen praksis.

Men jeg er også glad og stolt over, at **8 kommuner har taget teten i at etablere en uddannelse for avancerede kliniske sygeplejersker** – sammen med Aarhus universitet:

- Kommunerne kan se behovet for højt uddannede sygeplejersker!
- En lang række vestlige lande har for længst set behovet – senest har Norge godkendt en uddannelse med nogenlunde samme indhold.
- Nu skal Danmark og det danske sundhedsvæsen også indse behovet!

Kompetenceudvikling og uddannelse er vejen frem. For kompetenceudvikling og veluddannede sygeplejersker er een af nøglerne til fremtidens sundhedsvæsen!

Derfor er jeg også glad for, at sundhedsstyrelsens direktør, **Søren Brostrøm har udtalt**, at han er åben overfor at se på flere specialuddannelser til sygeplejersker. Det vil vi holde dig op på!

Men vi har også en anden fælles udfordring. En udfordring, som jeg gerne vil invitere til, at vi løser i fællesskab: **vi har brug for flere sygeplejersker i fremtidens sundhedsvæsen.** Lad os sammen finde konkrete redskaber til at få flere uddannelsespladser og til at sikre gode overgange fra studielivet til arbejdslivet.

***

”Sygeplejen er blevet mere kompleks”. Dette budskab har vi hørt mange gang. Og en række forskningsrapporter har slået det fast.

Men *hvorfor* er sygeplejen blevet mere kompleks? Og hvordan kommer denne kompleksitet til udtryk?

I Dansk Sygeplejeråd har vi bedt **Sidsel Vinge fra VIVE** undersøge dette og resultatet foreligger nu i denne rapport [Du holder en rapport op i hånden – og forsiden af rapporten vises på storskærmen].

En af hendes konklusioner omhandler dét, vi taler meget om for tiden: Den stigende mængde af instrumentel sygepleje i eget hjem.

Lidt firkantet sagt konkluderer Sidsel Vinge, at det ikke er den instrumentelle sygepleje, som skaber kompleksitet. Alt det med dræn, sug, sonder, drop, maskiner ... det beskriver sygeplejersker ikke som komplekst. Det ved de godt hvordan de skal løse.

Men samtidig konkluderer hun, at debatten om kompleksitet i højere grad burde handle om den måde, vi organiserer os på. Dét, som de sundhedsfaglige hver dag skal navigere i for at skabe kontinuitet mellem de mange systemer, aktører, organisationer, regler, gule post-it-lapper på borgerens køleskab – dét skaber kompleksitet!

Jeg håber derfor, at **alle kommunalbestyrelser vil** sætte rapporten til en åben debat i byrådssalen. Jeg håber også, at **I – her i dag – og mange andre omkring kommunerne – læser med!**

Det er patienterne, der er i klemme. Men det er sygeplejerskerne, der ofte skal agere sidste sikkerhedsnet.

Vi har mange vigtige **samarbejdspartnere i den kommunale hjemmesygepleje**. Det kan ikke understreges nok, hvor vigtigt samarbejdet med kollegerne på hospitalerne, de praktiserende læger, sundhedskartel-grupperne og social-og sundhedsassistenter og hjælpere er

Dét – og meget andet – glæder jeg mig til at tale med Danske Regioner og KL om i morgen tidlig under temaet **Samme Værdier. Nye Roller**.

***

Jeg kunne se, at Sundhedsministeriet forleden offentliggjorde de 26 kommuner, der modtager **midler til etablering af sundheds- og lægehuse**. Det er en retning, som vi i Dansk Sygeplejeråd er fortalere for – så det er dejligt.

Samtidig kan jeg forstå, at regeringen igen skubber deres plan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen til '**senere på året**'.

Kære sundhedsminister! Vi har som bekendt ventet noget tid allerede – 2 år for at være mere præcis. Men vi venter gerne lidt endnu ... hvis den reform af sundhedsvæsenet, der kommer, er god! Ambitiøs! Og rigtig!

Vi fortsætter naturligvis gerne vores dialog om en sådan reform. Det har vi gode og stærke holdninger til.

***

I Dansk Sygeplejeråd synes vi helt tydeligt, at der **er indsatser som vi ikke gør nok for i øjeblikket**.

Danmark har fortjent, at vi investerer meget mere i **forebyggelse og sundhedsfremme**. Vi skylder os selv at satse på forebyggelsen – alt andet er tudetosset og for dyrt. Vi ved, hvad der skal til!

Vi kender alle resultaterne af **sundhedsplejerskernes** indsats for småbørnene, og alligevel ser vi besparelser også på det område.

Herudover skylder vi os selv at sætte ind over for **social ulighed i sundhed**. At der i dag er så stor forskel på sundheden – i så lille et land som Danmark – er tankevækkende. Også her ved vi, hvad der skal til!

Og så er der indsatserne ift. **mental sundhed og psykiatri**. Vi har i den grad brug for en ambitiøs psykiatriplan! Og uden vaklen eller tøven skal området tilføres flere midler.

***

[ET SIKKERT OG SUNDT ARBEJDSMILJØ]

Vi ser desværre flere og flere steder, at velfærden er ved at smuldre.

Jeg vil ikke nævne konkrete sygehuse eller sygehusafdelinger. Vi kender alle arbejdspladser, som er tæt på nedsmeltning: Sygeplejersker går ned med stress eller forlader jobbet i frustration over urimelige arbejdsvilkår.

Arbejdspresset er så højt, at det går ud over patienternes sikkerhed. Det har Styrelsen for Patientsikkerhed nu fastslået og givet flere påbud.

Vi vil og må ikke have et sundhedsvæsen, hvor **patienter ligger på gangene**. Vi vil ikke acceptere et sundhedsvæsen, hvor såvel medarbejdere som pårørende giver udtryk for, at de frygter for patientens liv!

Grænsen for, hvor meget vi kan effektivisere i sundhedsvæsenet er nået! Vi kan ikke være bekendt at sætte medarbejderne i front på en håbløs opgave!

Derfor er det andet tema for denne kongres: **Et sikkert og sundt arbejdsmiljø**.

***

Jeg kan næsten ikke huske, hvor mange gange vi har drøftet arbejdsmiljø som indsatsområde. **Men på denne kongres er udgangspunktet et andet.**

I foråret godkendte Hovedbestyrelsen et **holdningspapir om arbejdsmiljø**, som er blevet udarbejdet med input fra kryds og tværs i organisationen.

Vores fælles udgangspunkt er derfor nu, hvordan vi bliver bedre til at tackle udfordringer med arbejdsmiljøet på den enkelte arbejdsplads.

Og ja. **Arbejdsgiverne har ansvaret for et godt arbejdsmiljø.** Ingen tvivl om det. Men vi – Dansk Sygeplejeråd – kan måske også selv blive bedre til tidligt og konstruktivt at pege på løsninger. Situationen i forbindelse med den omfattende lockout, hvor de fleste afdelinger ikke kunne stille med et nødberedskab har fortalt os alle, at der er noget grueligt galt med den faste medarbejderstab. Det skal der rettes op på.

Jeg glæder mig meget til i morgen eftermiddag, hvor vi sætter arbejdsmiljøet til debat.

[HANDLEKRAFTIGE FÆLLESSKABER]

Nina Palesa Bonde. Kan I huske hende? Heppekorslederen-Nina: "Nok er Nok. Nok er Nok. Nok er Nok ...."

Hun stod der dag og nat. Om dagen råbte hun: "NOK ER NOK". Om natten kunne vi fra vinduerne se ned og stille høre "Nok er Nok".

Jeg kan stadig høre Nina for mit indre øre. På godt. Ikke på ondt!

Mindet om Nina hører tæt sammen med den stemning, der var foran Forligsinstitutionen.

Det var fantastisk!

- Den fællesskabsfølelse,
- det sammenhold,
- den samhørighed!

Den her overenskomstfornyelse viser tydeligt, at de vilkår som vi arbejder under, er under et gigantisk pres. Den her gang har vi taget en lang sej kamp for at fastholde retten til frokostpausen, at arbejdstiden skal defineres gennem aftaler og ikke lovgivning, og at lønnen i den offentlige og private sektor skal følges ad. Senere i dag skal vi tale meget mere om resultatet af OK18.

Men overenskomstforhandlinger i den offentlige sektor handler også om noget meget større.

OK18 har vist, at der er meget, der samler os i fagbevægelsen, og at arbejdsgiverne gennem tæt koordinering ved de seneste forhandlinger denne gang mødte os, der koordinerede lige så tæt.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke arbejdsgiverne på det kommunale og regionale område for at forhandlingerne altid foregik i en ordentlig tone, og for at det til sidst lykkedes os at komme i mål.

Når jeg taler om en fagbevægelse med større fællesskab, så er der ikke langt til at nævne en anden stor beslutning som vi traf den 13. april i år, da vi var med til at **stemme for en fusion af LO/FTF**.

Jeg er klar over, at det ikke var en let beslutning for alle. Og jeg er lysende klar på, at der foran os ligger mange og store beslutninger, som kan vække tvivlen igen. Men også i tvivlen må vi stå sammen!

Derfor vil vi i **Hovedbestyrelsen** sætte os for at tage diskussionerne henimod fusionen up-front og med åben pande. Vi vil sammen med de andre FTF-organisationer arbejde for, at vi står stærkt – og sammen – når vi den 1. januar 2019 træder ind i den fælles nye hovedorganisation med de andre organisationer.

***

Meget af vores energi finder vi også i det **internationale arbejde**. Både i det nordiske samarbejde men også i regi af ICN og andre internationale fællesskaber.

Netop i ICN lægges der vægt på, at sygeplejersker **skal sidde direkte med ved bordet** til at planlægge og tage de rette beslutninger. Internationale undersøgelser viser faktisk, at ikke kun investeringer i sygeplejersker men i høj grad også involvering af sygeplejersker har en positiv effekt ift. at få mest mulig sundhed for pengene.

Mere konkret viser de internationale erfaringer, at **sygeplejerskerne bør involveres både i praksis, ledelse, forskning men især også politisk niveau**. I de lande, der har CNO's – altså *chief nurse officers* – ses en positiv effekt af, at sygeplejerskernes stemme involveres allerede i planlægningen og beslutningen af indsatserne. Kort sagt: De internationale erfaringer viser, at sygeplejersker skal have "a seat at the table".

***

Fællesskabet internt Dansk Sygeplejeråd når til stadighed nye højder.

Dét, vi satte i gang på kongres 2016 med "Sammen om DSR", var en energiudladning uden lige, som vi stadig ikke har set toppen af!

Magen til aktiviteter, dialog, opdateringer, likes, debat og alt mulig er utroligt. Og det skal vi fortsætte med. Og bygge videre på:

- Spirekassen
- Innovationsdage
- ChangeDay
- Thisted-møderne
- Medlemsmøder
- Rikke og hendes lønseddel
- Demonstrationer
- AktivDSR på Facebook
- Dialog med de Faglige Selskaber
- TR-møder
- ... og meget mere

Handlekraftige fællesskaber er vores livsnerve. Det styrker vores fælles handlekraft, når medlemmer, tillidsvalgte og politikere bidrager og involverer sig der, hvor de er.

Som politisk valgte skal vi på den ene side sætte retning og rammer for de fælles politiske strategier og indsatser. På den anden side skal vi understøtte og give plads til de medlemmer og tillidsvalgte, der tager initiativ til konkrete hverdagshandlinger.

Derfor glæder jeg mig til onsdag morgen, når vi sammen skal tale meget mere om handlekraftige fællesskaber.

***

Afslutningsvist vil jeg gerne sige, at jeg synes, at **det er en vild tid**, vi befinder os i.

Aldrig har vi – sygeplejersker og Dansk Sygeplejeråd – **været så meget i vælten.**

Aldrig har vi været så meget i **orkanens øje.**

Aldrig har vi stået så **Stærkt. Stolt. Sammen.**

Og aldrig har vi **haft så mange muligheder** for at være med til at sætte en dagsorden, som vi kan nu.

Derfor skal vi gribe chancen på de kommende dages kongres.

Tak for ordet!